

Εθνική Στρατηγική Ασκήσεων Πολιτικής
Προστασίας για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των
Φορέων Πολιτικής Προστασίας, αναπόσπαστο
μέρος μιας Εθνικής Πολιτικής για την Μείωση
Κινδύνου Καταστροφών

Πάνος Β. Κατσικόπουλος, Ph.D.

Εμπειρογνώμονας Πολιτικής Προστασίας της Ε.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ (ΕΛΙΔΕΚ)

Διδάσκων στο ΠΜΣ Τμ. Γεωγραφίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Περιεχόμενα

- Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών
- Ασκήσεις Πολιτικής Προστασίας : παρούσα κατάσταση
- Περιγραφή συστήματος διακυβέρνησης για μια Εθνική Στρατηγική Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας
- Συμπεράσματα

Μείωση κινδύνου καταστροφών

Μείωση Τρωτότητας : Παράγοντες Τρωτότητας

Φυσικοί / Περιβαλλοντικοί / Οικονομικοί

Κοινωνικοί : θεσμικοί, οργανωτικοί/διοικητικοί,
αντίληψης κινδύνου, εκπαίδευσης, πολιτικοί, κλπ

Βελτίωση ανθεκτικότητας : Γνώση & Δεξιότητες

Αντίληψη → Δράση (Άτομο–Ομάδα–Οργανισμός–Σύστημα)
(Sociotechnical systems)

? Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου καταστροφών (Ν.4249/2014) ?

Ασκήσεις: Ανασκόπηση κατάστασης – Παρούσα κατάσταση

Πρόγραμμα ΟΑΣΠ

Πρόγραμμα ΑΠΣ

Εγκαταστάσεις Seveso

Αεροδρόμια

Σήραγγες

Περιφέρειες – Δήμοι

.....

Ενδοϋπηρεσιακές, Διυπηρεσιακές (interagency),
Διατομεακές (intersector) Ασκήσεις

Ασκήσεις: Ανασκόπηση κατάστασης – Αδυναμίες/ Ελλείψεις /Απουσία

- Ορολογία – Εφαρμογή Μεθοδολογίας
- Αποσπασματικότητα δράσεων ΦΠΠ
- Μηχανισμός άντλησης διδαγμάτων & διάχυσης καλών πρακτικών & ανατροφοδότησης
- Ρόλος στην διαδικασία σχεδιασμού
- Εκπαίδευση – Επιμόρφωση προσωπικού
- Καινοτομία
- Ασκήσεις Στρατηγικού επιπέδου
- Στρατηγική κατεύθυνση – Εθνικό πρόγραμμα

Οι τρεις προκλήσεις των ασκήσεων

Εργαλείο ανάπτυξης ικανοτήτων (capacity building tool)

Σχεδιασμός

πιστότης - ρεαλισμός

Διεξαγωγή

Αλληλουχία - Συγχρονισμός

Απολογισμός

Αμφισβήτηση πεποιθήσεων

Προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση τους

- «κοινότητα», διεργασίες & κουλτούρα ασκήσεων
 - Αλληλεπίδραση – Διάχυση & ανταλλαγή πληροφορίας & εμπειρίας
- Εκπαίδευση προσωπικού σε ρόλους Οργανισμού Ασκήσεων
- Χρήση των δομικών στοιχείων - Πρότυπες ασκήσεις

Επιθυμητή κατάσταση

οι ασκήσεις εργαλείο ανάπτυξης δυνατοτήτων του
μηχανισμού Πολιτικής προστασίας

ενταγμένες στην Συνολική & Ολοκληρωμένη Διαχείριση
Κινδύνου καταστροφών στο πλαίσιο

του Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας και της
Εθνικής Πολιτικής Μείωσης Κινδύνου καταστροφών

Σύστημα διακυβέρνησης

Οργαν. Δομή, Αποστολή, Διεργασία, Πρόγραμμα,
Χρηματοδότηση

Συνολική & Ολοκληρωμένη Διαχείριση του Κινδύνου Καταστροφών (Comprehensive Integrated Disaster Risk Management).

Συνολική (Comprehensive) : όλες οι φάσεις του κύκλου διαχείρισης του Κινδύνου Καταστροφών, όλοι οι κίνδυνοι, όλοι οι εμπλεκόμενοι Φορείς και Υπηρεσίες, όλοι οι ενδιαφερόμενοι

Ολοκληρωμένη (Integrated): οι βασικές δραστηριότητες της διαχείρισης καταστροφών η εκτίμηση κινδύνου, σύνταξη σχεδίων, εκπαίδευση, ασκήσεις, άντληση συμπερασμάτων, να ενσωματωθούν στην λειτουργία και τις πολιτικές όλων των εμπλεκόμενων Φορέων και των ενδιαφερομένων

Ορισμός - Στόχοι

Άσκηση: εργαλείο εκπαίδευσης, αξιολόγησης, εξάσκησης και βελτίωσης επιδόσεων και ικανοτήτων σε ένα ελεγχόμενο περιβάλλον

- Προσανατολισμός/επίδειξη
- Μάθηση
- Συνεργασία
- Πειραματισμός
- Δοκιμή
- Έλεγχος & Αξιολόγηση

Διυπουργική Οργανωτική Δομή

αποστολή :

σύνταξη Εθνικής Στρατηγικής Ασκήσεων
Πολιτικής Προστασίας, ΕΣΑΠΠ, (στόχοι, ρόλος,
προτεραιότητες ασκήσεων)

υλοποίηση της ΕΣΑΠΠ

εθνικό πρόγραμμα ασκήσεων και

πρόγραμμα υποστηρικτικών δράσεων

παρακολούθηση και ανατροφοδότηση της όλης
διεργασίας

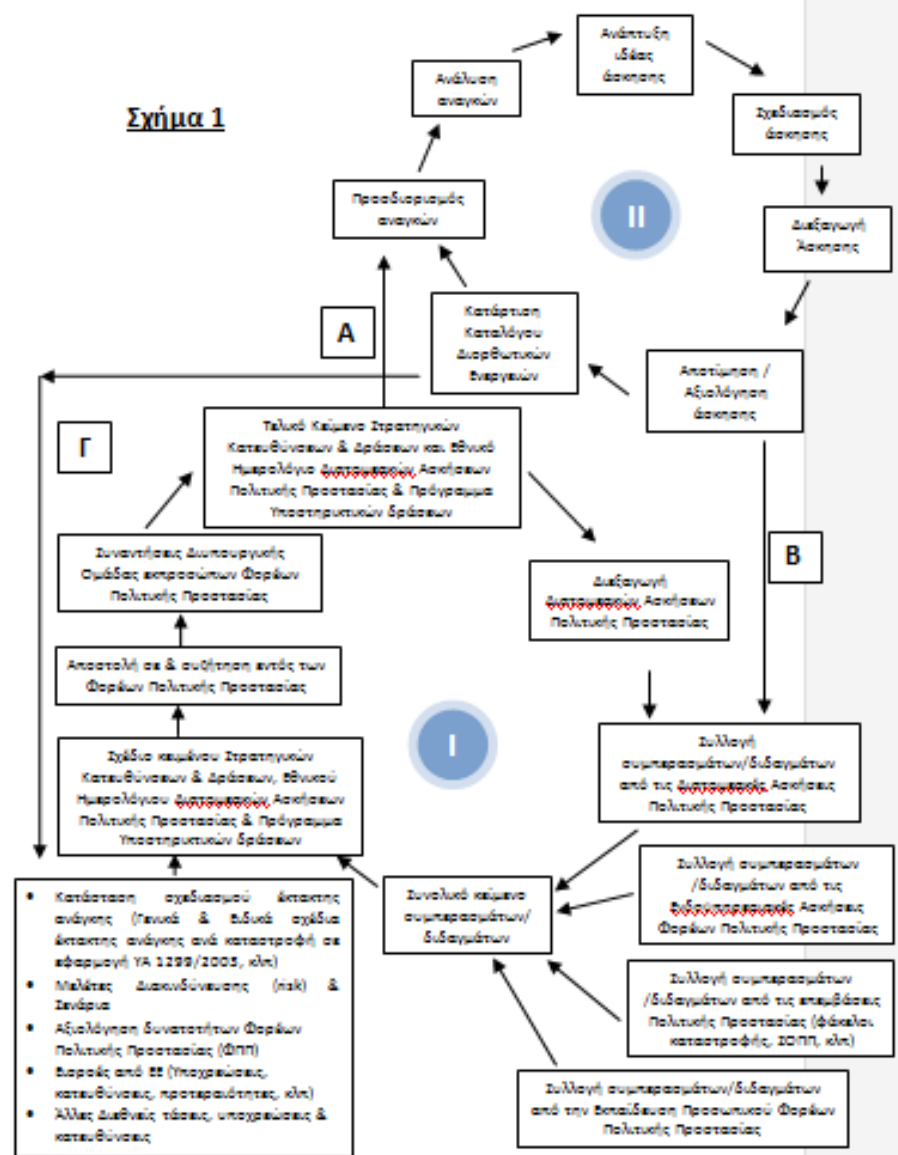
Διυπουργική Οργανωτική Δομή

- Διυπουργική Ομάδα Εθνικής Στρατηγικής Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΔΟΕΣΑΠΠ):
ΓΓΠΠ (προεδρία & γραμματεία), ΑΠΣ, ΑΕΑ, ΑΛΣ, Υπ. Υγείας (ΕΚΕΠΥ, ΕΚΑΒ, ΚΕΕΛΠΝΟ), ΥΠΕΝ (Δ/νση Περιβ. Αδειοδ., ΕΓΥ), Υπ. Υποδομών (ΔΑΕΦΚ, ΟΑΣΠ, ...), Γεωδ . Ινστιτούτο, ΕΕΑΕ, Αρχή ΠΑ, ΓΕΕΘΑ
- Δίκτυο μόνιμων σημείων επαφής ΕΣΑΠΠ στους ΦΠΠ

Διεργασία Εθνικής Στρατηγικής Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΕΣΑΠΠ)

Εισήγηση
ΔΟΕΣΑΠΠ
ΓΓ/ΠΠ
ΚΣΟΠΠ

Σχήμα 1

Π. Κατσικόπουλος
Τμήμα Ελέγχου & Παρακολούθησης Σχεδίων
Δ/ση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης Βεβόκτων Αναγκών
Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

13/17

Στόχοι/ ρόλος/προτεραιότητες

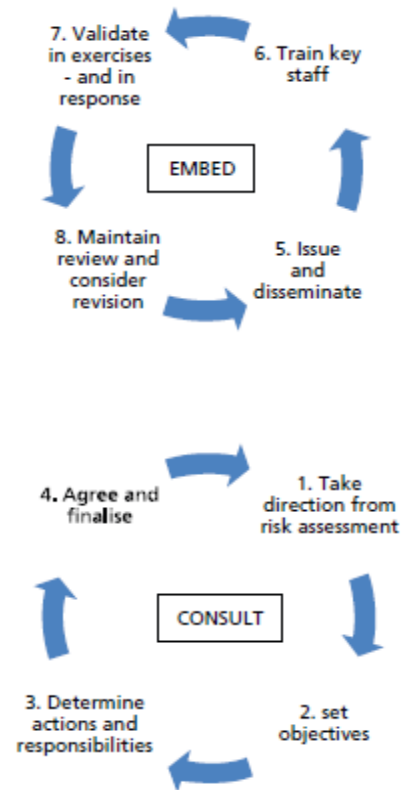
- εθνική ανάλυση κινδύνου (σεισμοί, πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, κατολισθήσεις, ΤΑΜΕ Σεβέζο, τσουνάμι)
- θέματα διαλειτουργικότητας
- Δομικά στοιχεία (τύποι & μέθοδοι ασκήσεων) - Βαθμός ωρίμανσης σχεδιασμού
- Υποστηρικτικές δράσεις
 - Πρόγραμμα Επιμόρφωσης
 - Αποθετήριο ασκήσεων, σεναρίων, διδαγμάτων,.....

Κατηγορίες Συμμετεχόντων

- Ασκούμενοι (παίκτες)
- Διευθύνον Επιτελείο (Έλεγχος Άσκησης)
 - Δ/ντης Άσκησης, Συντονιστής (Facilitator)
 - Ελεγκτές (επεισόδια-ασφάλεια)
 - Αξιολογητές *ΟΙ ΡΟΛΟΙ ΕΞΕΛΙΣΣΟΝΤΑΙ*
- Ηθοποιοί
- Προσωπικό Διοικητικής & Τεχνικής Υποστήριξης
- Παρατηρητές & VIP

Σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης: «το οκτάρι» (Emergency Planning Process: Figure 8)

Figure 5.1: The cycle of emergency planning

Ενσωμάτωση

Διαβούλευση

UK Cabinet Office "Emergency Preparedness, Revised Version" Oct 2011

Χρηματοδότηση

Επέκταση & συνέργειες υφιστάμενων προγραμμάτων
ΦΠΠ

Υποχρεώσεις εταιρειών (εγκαταστάσεις Seveso,
αεροδρόμια, σήραγγες, αυτοκινητόδρομοι, φράγματα,
....)

Προγράμματα Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θεσμικές αλλαγές & προβλέψεις (όπως π.χ. ΗΠΑ, ΗΒ)

Εθνικός Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας (ποσό για ΕΣΑΠΠ)

Συνολικό & Ολοκληρωμένο Σύστημα: Κατευθύνσεις /απαιτήσεις

Ανακοίνωση της
Επιτροπής 2015/C
261/03)
«Κατευθυντήριες
γραμμές για την
αξιολόγηση της
ικανότητας διαχείρισης
κινδύνων», 08.08.2015

Υποβολή εντός 3 ετών

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση της ικανότητας διαχείρισης κινδύνων
(2015/C 261/03)

Πίνακας Περιεχομένων

1.	Εισαγωγή	5
2.	Πεδίο εφαρμογής και στόχοι	6
2.1.	Πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών	6
2.2.	Στόχοι	6
3.	Μεθοδολογία	6
3.1.	Φορείς και χρονοδιάγραμμα	6
3.2.	Διαδικασία	7
3.2.1.	Εκτίμηση κινδύνου	7
3.2.2.	Σχεδιασμός διαχείρισης κινδύνων	7
3.2.3.	Εφαρμογή μέτρων ετοιμότητας και πρόληψης κινδύνων	7
3.3.	Ο ρόλος των κατευθυντήριων γραμμών	8
4.	Περιεχόμενο της αξιολόγησης	8
4.1.	Εκτίμηση κινδύνου	8
4.2.	Σχεδιασμός διαχείρισης κινδύνων	11
4.3.	Εφαρμογή μέτρων πρόληψης κινδύνων και ετοιμότητας	14
5.	Σύνοψη	18
6.	Κατάλογος παραπομπών και συναφών εγγράφων	23

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ενόψει της σημαντικής αύξησης του αριθμού, της σοβαρότητας και της έντασης των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών τα τελευταία χρόνια και σε περίπτωση μελλοντικών καταστροφών πιο ακραίων και πιο πολύπλοκων, με ακόμα πιο εκτεταμένες και μακροπρόθεσμες συνέπειες, λόγω, ιδίως, της κλιματικής αλλαγής, η πρόληψη των καταστροφών είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας και ανθεκτικότητας έναντι καταστροφών. Απαιτείται η ανάληψη περαιτέρω δράσης και μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών, διασυνδένοντας τις δράσεις πρόληψης κινδύνων, ετοιμότητας και αντιμετώπισης καταστροφών.

Βάσει της απόφασης περί μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης («η απόφαση») (1), που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2014, τα κράτη μέλη συμφώνησαν να πραγματοποιήσουν σειρά δράσεων πρόληψης καταστροφών, συμπεριλαμβανομένης της «... εκτίμησης της ικανότητάς τους διαχείρισης κινδύνων σε εθνικό ή σε ενδεδειγμένο κατώτερο του εθνικού επίπεδο κάθε τρία έτη μετά την οριστικοποίηση των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών» (2). Η απόφαση ορίζει ότι η Επιτροπή

Συμπεράσματα

- Ασκήσεις : εργαλείο μείωσης κοινωνικής τρωτότητας και βελτίωσης ανθεκτικότητας
- Εντάσσεται στην διεργασία Εθνικής Πολιτικής Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών και Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας
- Περιγραφή συστήματος διακυβέρνησης & διεργασίας για μία Εθνική Στρατηγική Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας
 - Κείμενο στρατηγικών κατευθύνσεων & στόχων
 - Εθνικό Ημερολόγιο ασκήσεων
 - Πρόγραμμα Υποστηρικτικών Δράσεων
- Κάλυψη υποχρεώσεων: ΕΕ, Ικανότητα Διαχείρισης Κινδύνων (Απόφαση αριθ.1313/2013/ΕΕ, Ανακοίνωση της Επιτροπής 2015/C261/03) , ΟΗΕ: Πλαίσιο Σεντάι Προτεραιότητα 4 (enhancing disaster preparedness for effective response)